

TRGOVAČKI SUD 3
U ZAGREBU
P R I M L J E N O

16-07-2019

648

08-07-2019

REPUBLIKA HRVATSKA
Trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

postom — neposredno
u primljeno priloga
..... pristojba

-25

Poslovni broj: 78 PŽ-3308/2017-7

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, sudac Mladen Šimundić u pravnoj stvari tužitelja Odvjetničko društvo IVO KATAVIĆ I PARTNERI, OIB 11457625677, Zagreb, Vramčeva 9, kojeg zastupa punomoćnica Iris Missoni de Both, odvjetnica u Zagrebu, Vinogradska 4, protiv tuženika PBZ CARD društvo s ograničenom odgovornošću za poslovanje kreditnim karticama, putnička agencija, OIB 28495895537, Zagreb, Radnička cesta 44, kojeg zastupaju punomoćnici, odvjetnici u Odvjetničkom društvu Župić & Partneri d.o.o., Zagreb, Ulica grada Vukovara 269f, Green Gold Centar, radi isplate, odlučujući o tužiteljevoj žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-3199/2015 od 24. veljače 2017., 5. srpnja 2019.

P- 1391

2019.

riješio je

I. Ukida se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-3199/2015 od 24. veljače 2017. i predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

II. O troškovima žalbenog postupka odlučiti će sud u konačnoj odluci.

Obrazloženje

Presudom Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-3199/2015 od 24. veljače 2017. odbijen je tužbeni zahtjev (točka I. izreke presude), naloženo je tužitelju platiti tuženiku trošak parničnog postupka (točka II. izreke presude), te je odbijen tužiteljev zahtjev za naknadu troškova (točka III. izreke). U bitnome, prvostupanjski sud navodi kako je, nakon provedenog postupka, utvrdio da tužitelj nije dokazao postojanje svoje tražbine temeljem posloводства bez naloga iz čl. 1124. st. 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15; dalje: ZOO), jer za to nije imao valjani razlog.

Protiv navedene presude žalbu je podnio tužitelj, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. U bitnome osporava zaključke prvostupanjskog suda, ukazuje na isprave i iskaze koji potvrđuju njegovo potraživanje, te predlaže preinačiti pobijanu presudu, podredno istu ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na žalbu tuženik osporava navode tužitelja, predlaže istu odbiti i potvrditi prvostupanjsku presudu.

Žalba je osnovana.

Pobijana odluka ispitana je na temelju odredbe čl. 44. st. 2. i 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 89/14; dalje ZPP), u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava.

Temeljem odredbe čl. 219. ZPP-a svaka je stranka dužna iznijeti činjenice i predložiti dokaze na temelju kojih temelji svoj zahtjev, dok čl. 232. ZPP-a propisuje da je stranka dužna sama podnijeti ispravu na koju se poziva za dokaz svojih navoda.

U ovom je postupku prvostupanjski sud proveo sve predložene dokaze, osim tužiteljevog prijedloga za provođenje dokaza saslušanjem zakonskog zastupnika tuženika. Nakon provedenog postupka, između stranaka nisu sporne slijedeće činjenice:

- tužitelj je zastupao tuženika temeljem Ugovora o zastupanju sve do jednostranog raskida ugovora od strane tuženika, 6. veljače 2012.,
- 18. srpnja 2012. tužitelj i tuženik sklopili su Ugovor o nagodbi, prema kojemu je tuženik isplatio tužitelju na ime naknade štete ukupno iznos od 900.000,00 kn, no, tom Nagodbom nisu regulirali preuzimanje i dostavljanje pošte nakon prestanka zastupanja,
- nakon potpisivanja Nagodbe tužitelj je kroz dulje vremensko razdoblje (tri godine) zaprimao i razvrstavao poštu za tuženika, za tuženika preuzimao sudsku poštu u pretincu, istu faksirao tuženiku te dostavljao neposredno, kao i obavljao druge poslove za tuženika, poput telefonskih razgovora s dužnicima i preusmjeravanja poziva na telefon tuženika,
- tužitelj nije primio naknadu za te poslove.

Tužitelj smatra kako mu, temeljem tih obavljenih poslova, pripada naknada kao poslovođa bez naloga, sukladno čl. 1122. st. 2. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15; dalje: ZOO), upravo u utuženom iznosu.

Tuženik, s druge strane, osporava osnovu i visinu zahtjeva, pri čemu prvenstveno navodi kako tužitelj nije bio punomoćnik tuženika, te da nema pravo na nagradu niti po toj osnovi, niti po osnovi posloводства bez naloga. Pri tome tuženik ne spori da je tužitelj primao poštu i istu prosljeđivao tuženiku, no smatra kako sve to nije bilo potrebno pa stoga tužitelj nema pravo na zatraženu naknadu.

U obrazloženju presude prvostupanjski sud navodi kako se ovaj spor treba prvenstveno sagledavati kao pravni prijedor o primjeni instituta posloводства bez naloga opisanog u čl. 1121. ZOO-a, u kojemu je isto definirano kao obavljanje tuđeg posla bez naloga ili ovlaštenja kojemu se može pristupiti samo ako posao ne trpi odgađanje te predstoji šteta ili propuštanje očite koristi, na odnos između bivšeg punomoćnika-odvjetnika i stranke.

Pri tome prvostupanjski sud ukazuje kako je odvjetništvo specifična djelatnost koja je regulirana i posebnim propisom, Zakonom o odvjetništvu („Narodne novine“ broj: 09/94, 117/08, 50/09, 75/09 i 18/11), čijim je čl. 10. st. 2. propisano da je odvjetnik dužan nastaviti s pružanjem pravne pomoći i nakon što je otkazao zastupanje ako je to potrebno da se od stranke otkloni kakva šteta, ali najviše 30 dana nakon otkaza punomoći.

Iz toga prvostupanjski sud zaključuje kako se striktnim (gramatičkim) tumačenjem prethodno citirane odredbe može zaključiti da u odnosu između bivšeg punomoćnika-odvjetnika i stranke ne može niti nastati odnos posloводства bez naloga nakon isteka 30 dana od otkaza punomoći, no da i u odnosu između stranke i bivšeg punomoćnika-odvjetnika može potencijalno doći do primjene instituta posloводства bez naloga, međutim, uz određena ograničenja. Prema mišljenju prvostupanjskog suda, u ovoj pravnoj stvari radnje koje je tužitelj obavljao nisu obavljene niti temeljem punomoći niti temeljem rješenja nadležnog tijela temeljem Zakona o odvjetništvu, pa se na njih ne mogu primijeniti odredbe OT-a.

Prvostupanjski sud smatra kako je tužitelj, nakon što je prestao biti u svojstvu punomoćnika-odvjetnika tuženika, zapravo postupao kao da je i dalje punomoćnik tuženika i time je zapravo želio po odredbama OT ostvarivati nagradu za svoje radnje i to u svojstvu poslovođe bez naloga što nije nikako mogao ostvariti s obzirom da se OT ne može primijeniti u ovoj pravnoj stvari.

U odnosu na sklopljen Ugovor o nagodbi (listovi 95. i 96. spisa, dalje: Nagodba), prvostupanjski sud zaključuje kako se odredbom čl. 3. Nagodbe tužitelj nije unaprijed mogao odreći nedospjelih potraživanja pa tako niti utuženog potraživanja u ovoj pravnoj stvari što proizlazi i iz obrazloženja prethodno citirane Presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, gdje se detaljno razmatra institut nagodbe. Međutim, prvostupanjski sud smatra kako tu odredbu Nagodbe ipak valja tumačiti na način da su stranke međusobno regulirale sve obveze pa tako i da tužitelj više nakon isplate po toj nagodbi neće od tuženika potraživati naknade za radnje koje su vezane uz primanje pošte nakon prestanka Ugovora o zastupanju i radnje vezane uz telefonske pozive ovršenika iz predmeta u kojima je prethodno zastupao tuženika. Stoga prvostupanjski sud čl. 3. Nagodbe tumači kao jedan vid indicije koja ne ide u prilog tužitelju, makar navodi kako time ne zauzima pravno shvaćanje da se tužitelj Nagodbom odrekao utužene tražbine u ovoj pravnoj stvari budući da to nije niti mogao valjano učiniti, jer ista nije bila dospjela u trenutku sklapanja Nagodbe 18. srpnja 2012.

Zbog svega toga, prvostupanjski je sud odbio tužbeni zahtjev u cijelosti.

Ovaj sud prvenstveno ističe kako, prema čl. 186. st. 3. ZPP-a, sud nije vezan pravnom osnovom zahtjeva, te po tužbi mora postupiti i ako takva pravna osnova nije navedena. Stoga je i prvostupanjski sud, u odnosu na utvrđene činjenice, mogao i morao primijeniti i one odredbe materijalnog prava koje se nalaze izvan granice posloводства bez naloga, kao navedene pravne osnove, te ispitati sve pravne elemente međusobnog odnosa stranaka, te posljedice njihovog postupanja.

Nije sporno da je upravo tuženik bio taj koji je raskinuo Ugovor o zastupanju s tužiteljem, pa je stoga dužnost tužitelja da tuženiku pruža usluge prestala trenutkom otkaza. Stoga u ovom predmetu nije primjenjiva odredba čl. 10. st. 2. Zakona o odvjetništvu, koja se odnosi na one slučajeve kada punomoć otkáže odvjetnik. Dakle, iz ovoga naizgled proizlazi

kako tužitelj ne samo da nije imao nikakvih obveza prema tuženiku, nego da nije imao niti pravo u njegovo ime poduzimati pravne radnje.

Međutim, kada se sagleda situacija i pravni odnos između tužitelja i tuženika u cjelini, jasno je kako tužitelj ne samo da nije postupao protivno zakonu, već su njegove radnje išle u korist tuženika, a iste je morao poduzeti kako bi od otklonio mogućnost nastanka štete, kako za sebe tako i za tuženika. Naime, s obzirom na to da tužitelj nije bio ovlašten poduzimati bilo kakve pravne radnje u ime i za račun tuženika, dužnost obavješćavanja sudova i drugih tijela o promjeni punomoćnika pada isključivo na tuženika. Ovaj sud smatra pravilnim navode žalbe prema kojima, da su zastupanje tuženika preuzeli novi odvjetnici ili da je tuženik obavijestio sud o otkazu punomoći za svaki predmet, sudska i druga pismena više ne bi bila dostavljana tužitelju.

Tužitelj u svojoj žalbi pravilno ukazuje na to kako je morao zaprimati pismene pošiljke koje su putem pošte dostavljene na adresu njegovog društva, te kako, prije no što je iste zaprimio, nije mogao znati što se u njima nalazi. Dakle, ako ništa drugo, tužitelj je morao zaprimiti pošiljku, otvoriti je, pregledati, svrstati i obavijestiti o tome onoga kome je pošiljka stvarno namijenjena. Propuštanjem da o primljenoj pošiljci obavijesti tuženika tužitelj je mogao tuženiku nanijeti štetu, posebno ako bi zaprimljenim pismenom bila naložena kakva radnja koju bi, u tom slučaju, tuženik propustio učiniti.

Nadalje, imajući u vidu kako odnos između tužitelja i novog punomoćnika tuženika, u najmanju ruku, nije bio zasnovan na kolegijalnom povjerenju, kao i to da je tužitelju i dalje stizala pošta koja se odnosila na tuženika, način na koji je tužitelj kasnije dostavljao poštu novom punomoćniku tuženika i rad koji je pri tome uložio ukazuje se sasvim primjerenim.

Dodatno treba ukazati i na odredbu čl. 134.b st. 5. ZPP-a, prema kojima je odvjetnik koji ima pretinac na sudu dužan pismeno podići u roku od osam dana, jer će se isto u protivnom objaviti na oglasnoj ploči, a predsjednik suda može povući odobrenje o dostavi putem pretinca na sudu (čl. 134.b. t. 7. ZPP-a).

Iz ovoga proizlazi kako je tužitelj morao podići i onu poštu koja bi mu bila dostavljena putem pretinca, jer bi u protivnom mogao izgubiti pravo na pretinac, a tuženik bi, stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda, također mogao izgubiti određena prava (pravo na pravni lijek, propustiti ročište i slično).

Iz ovoga proizlazi kako, suprotno zaključku prvostupanjskog suda, i u slučaju zaprimanja pošte putem sudskog pretinca i zaprimanja preporučenih pošiljki putem redovne pošte postoje elementi koji opravdavaju postupanje tužitelja kao posloводство bez naloga iz čl. 1121. ZOO-a.

Nadalje, s obzirom na to da se nije radilo o nečemu što je trajalo kraće vremensko razdoblje, već se takvo dostavljanje pismena obavljalo više godina, tužitelj je nedvojbeno utrošio i vrijeme i novac u obavljanju poslova kojima je spriječio da njemu ili tuženiku nastane šteta, pa postoje elementi štete (čl. 1046. ZOO-a) na strani tužitelja.

Stoga ovaj sud smatra pogrešnim stav prvostupanjskog suda u odnosu na tumačenje čl. 3. Nagodbe, jer se tužitelj nije mogao odreći prava na naknadu štete koja se nije mogla očekivati niti predvidjeti, a neposredno je vezana za odnos između stranaka.

No, da bi se moglo utvrditi je li tužitelj zbog poduzetih radnji samo pretrpio štetu u vidu gubitka vremena i utrošenog rada potrebnog za obavljanje svih radnji tijekom utuženog razdoblja te materijalnih troškova dostave pismena tuženiku, ili ima pravo i na naknadu za svoj rad prema odredbama OT, potrebno je provesti dokaz saslušanjem zakonskog zastupnika tuženika, što je prvostupanjski sud odbio.

Naime, kako iz provedenih dokaza ne proizlazi da bi tuženik, bilo kada tijekom utuženog razdoblja, zabranio tužitelju poduzimanje radnji (čl. 1127. ZOO-a), a primio je sva pismena koja je tužitelj dostavljao, postavlja se pitanje da li je time odobrio njegove radnje (čl. 1129. ZOO-a). S obzirom da tako nešto može učiniti samo osoba ovlaštena za zastupanje, ovo se saslušanje ukazuje kao neophodno za donošenje pravilne odluke o visini naknade. Pri tome se ukazuje i na to da ovo odobrenje ne mora biti izričito, već može biti i prešutno, preuzimanjem izvršenog rada, u kojem bi se slučaju smatralo da je tužitelj od početka imao nalog za obavljanje poslova.

Slijedom navedenog pobijana je presuda ukinuta i predmet vraćen na ponovno suđenje (čl. 370. ZPP-a).

U ponovljenom postupku prvostupanjski će sud provesti predloženi dokazni prijedlog saslušanjem zakonskog zastupnika tuženika te nakon toga donijeti novu odluku.

Pri tome se ukazuje i na pravo suda da o visini zahtjeva odluči slobodnom ocjenom, ako se ta visina ne bi mogla utvrditi ili bi se mogla utvrditi samo s nerazmjernim teškoćama. (čl. 223. st. 1. ZPP-a).

Zagreb, 5. srpnja 2019.

Sudac

Mladen Šimundić, v. r.

Pravna – ovlašteni službenik
Brankica Curman